

Het is overal maar we staan er nauwelijks bij stil: geluid. Of het nu irritant of heerlijk ontspannend is, decibels hebben een veel grotere impact op lijf en leven dan de meeste mensen vermoeden. Daarom voert De Morgen samen met wetenschappers van UAntwerpen en UZA een groot geluidsonderzoek.

Ontdek nu met je smartphone hoe luid jouw omgeving is

Hoe luid is jouw omgeving en hoe gevoelig ben je voor lawaai? Met de nieuwe gratis app van De Oorzaak, het geluidsonderzoek van De Morgen, de Universiteit Antwerpen en het Universitair Ziekenhuis Antwerpen kun je het zelf onderzoeken. **BARBARA DEBUSSCHERE**

Soms houden we ervan: regendruppels die tegen het raam tikken, de wind die door de blaadjes ruist. Soms haten we het: ronkende auto's, drilboren, taterende collega's. En alles hangt af van wie het produceert. Geluid, al dan niet in de vorm van 'lawaai', heeft ook een veel grotere impact op lichaam, geest en gemoed dan we beseffen.

Daarom lanceerde het Center for Hearing and Communication, dat in New York mensen met gehoorverlies bijstaat, al sinds 1996 de Noise Awareness Day, elk jaar op 24 april.

Eind vorige maand was het al voor de 29ste keer dat die 'internationale dag van' de kwestie in de verf zette. Je zou dus denken dat de bewustwording over de effecten van geluid al aanzienlijk is.

Maar dat is niet zo. "Lawaai tast onze gezondheid en ons welzijn aan en die effecten worden nog altijd onderschat. Niet veel mensen weten dat", zegt Jonas Lembrechts. Hij is een van de onderzoekers voor De Oorzaak, het grote geluidsonderzoek dat De Morgen samen met de Universiteit Antwerpen en het Universitair Ziekenhuis Antwerpen (UZA) organiseert.

"De laatste tijd komt daar verandering in. Toch is het probleem zeker nog niet opgelost. Het is vaak niet makkelijk om bronnen van lawaai weg te nemen, aangezien het gaat over ruimtelijke ordening, verkeer, regelgeving en hoe we samenleven", zegt Lembrechts.

Omdat de meeste Vlamingen niet weten hoe luid het nu echt is in hun omgeving, meet De Oorzaak in Gent, Antwerpen en Leuven het omgevingsgeluid met 'slimme' sensoren. Die worden op de vensterbank van 2.400 burgers gemonteerd.

Maar om een breder beeld te krijgen, lanceert De Oorzaak nu een app waarmee iedereen ouder dan achttien geluid kan meten, ongeacht waar je woont. Ook Brusselaars kunnen meedoen.

Het idee komt uit Nederland. Daar publiceert het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu op Noise Awareness Day online kaarten waarop je geluidsmetingen in het hele land kunt zien. Die komen onder andere van burgers die metingen doen met zo'n app.

De Vlaamse versie van de app voor De Oorzaak is vanaf vandaag te downloaden in de App Store en Play Store. Wie de app meteen grondig wil testen kan zich aansluiten bij de 'straatvinkers': de Vlamingen die morgen in meer dan honderd gemeenten het verkeer in hun straat tellen voor het burgeronderzoek Straatvinken. Voor deze zevende editie kunnen deelnemers hun verkeerstelling combineren met een korte geluidsofname door de app van De Oorzaak.

De nieuwe app is voor de wetenschappers ook een welkome aanvulling op het lopende geluidsonderzoek van De Oorzaak.

© DE MORGEN

'Lawaai tast onze gezondheid en ons welzijn aan en die effecten worden nog altijd onderschat'

JONAS LEMBRECHTS
ONDERZOEKER

snel: een tweetal minuten volstaat telkens.

Vervolgens schotelt de app je kort enkele vragen voor over hoe je het gemeten geluid ervaart. Hoe aangenaam of onaangenaam vond je het bijvoorbeeld toen die bulderende vrachtwagens voorbijderden tijdens je blokje om?

Het is niet de bedoeling dat je alleen onaangenaam geluid meet. Ook wie op een 'stille plek' woont of op uitstap is in een natuurpark, wordt opgeroepen mee te doen.

Na een meting kun je online (de link ontvang je via de app) snel zien hoe jouw situatie en ervaring zich verhouden tot die van anderen: de digitale kaart die bij de app hoort, toont je hoeveel luider of stiller het elders is en hoeveel luider of stiller anderen hun omgeving ervaren.

"Ben je bijvoorbeeld gevoeliger voor het lokale lawaai dan je buurman of zijn die voorbijrazende treinen in je buurt inderdaad erg luid in vergelijking met andere plaatsen in Vlaanderen en eventueel ook Brussel?", zegt Lembrechts.

Die mix van drie elementen die het onderzoek van De Oorzaak uniek maakt, komt met andere woorden ook terug in de app: objectieve decibelmetingen, de subjectieve ervaring en de koppeling met alle andere metingen op een digitale kaart.

BURGERWETENSCHAPPER

Op de vraag of er beperkingen zijn, zegt Lembrechts: "Stap met die data niet naar de rechter. De app geeft een indicatie. En wij hopen dat de resultaten ook tot lokale actie leiden, bijvoorbeeld als basis voor een gesprek tussen burgers die last hebben van lawaai en bestuursleden. Maar de metingen zijn niet precies en volledig genoeg om er een rechtszaak op te baseren. Zo meet je smartphone niet zo goed het typische laagfrequente zoemgeluid waar we van heel wat mensen vragen over krijgen."

Ook belangrijk: privacy. Want het is wel degelijk de bedoeling dat je smartphone 'meeluistert'. Maar dat gebeurt op een volledig anonieme manier die niet terug te leiden is naar jou. Enkel de onderzoekers hebben toegang tot de opnames, en ze richten zich alleen op de decibels en andere 'geluidsparameters'. De app heeft dan ook goedkeuring gekregen van de ethische commissie van de Universiteit Antwerpen.

Wanneer je als burgerwetenschapper aan de slag bent met de De Oorzaak-app, doe je dus op een ethische manier aan belangrijk onderzoek.

Download de app van De Oorzaak via deze QR-code.

Het is een makkelijk meetinstrument dat de microfoon in je smartphone gebruikt. Zodra je de app hebt gedownload, moet je hem eerst 'kalibreren' door kort 'de stilte' te meten, bijvoorbeeld in je slaapkamer. Smartphonemicrofoons zijn namelijk niet allemaal gelijk.

Smartphonemicrofoons zijn ook minder precies dan de slimme sensoren. Lembrechts: "Maar als er zoals we hopen zo'n tienduizend mensen meedoen met de app, dan zal dat een nuttige aanvulling zijn op wat de sensoren registreren in de drie steden. Zo krijgen we een nog beter idee van het omgevingsgeluid en de geluidservaring in Vlaanderen."

De bedoeling is dat je met de app op uiteenlopende momenten, zoals in de week én in het weekend of in je buurt én op uitstap, af en toe 'het geluid' in je dagelijkse omgeving meet. Dat gaat